

DOI <https://doi.org/10.36074/PrOsvita.issue1.008>**Собченко Тетяна Миколаївна¹, Федоренко Вікторія Володимирівна²**

1. доктор педагогічних наук, професор,
професор кафедри освітології та інноваційної педагогіки
Харківський національний педагогічний університет імені Г.С. Сковороди, УКРАЇНА
ORCID ID: 0000-0002-9213-5556

2. здобувачка першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
українського мовно-літературного факультету імені Г.Ф. Квітки-Основ'яненка
Харківський національний педагогічний університет імені Г.С. Сковороди, УКРАЇНА
ORCID ID: 0009-0002-1626-6260

**Цифровий імідж педагога як сучасний тренд
цифрового суспільства**

АНОТАЦІЯ. У сучасному суспільстві, у XXI столітті, формування та підтримка цифрового іміджу вчителя стає важливою частиною його професійної діяльності. Цифровий імідж педагога – це не лише віртуальне відображення особистих якостей та професійної компетентності вчителя, а й необхідний інструмент для формування довіри та авторитету серед учнів, своїх колег і батьків. Сучасні технології надають змогу розширювати можливості викладача у цифровому середовищі, що включає й соціальні мережі, освітні платформи, персональні блоги, а також участь у вебінарах, майстер-класах та онлайн-конференціях. Необхідними аспектами створення цифрового іміджу є здатність педагога до точного та грамотного управління своїми особистими даними, важливої інформацією в онлайн-просторі, підтримка активної професійної позиції та постійне оновлення цифрових компетенцій. Це не лише сприяє успішній педагогічній діяльності, а й дозволяє ефективно доносити свої знання та ідеї до більш широкої аудиторії, підтримувати взаємодію з учнями за межами уроку, а також створювати більш гнучкі та інтерактивні освітні формати. У статті проаналізовано основні складові цифрового іміджу, включаючи професійну компетентність, обізнаність у предметній діяльності, здатність до створення та поширення якісного контенту, а також етичні аспекти онлайн-комунікації. Висвітлено виклики, які зараз стають актуальними для сучасних педагогів у процесі формування позитивного іміджу, такі як інформаційна безпека, етичні норми, а також необхідність розмежування особистого та професійного в онлайн-просторі. Розглянуто вплив цифрового іміджу на професійний розвиток педагога. Цифровий імідж педагога можна розглядати як один з ключових трендів у сфері освіти, що відображає загальні зміни в підходах до навчання та комунікації у цифрову епоху.

КЛЮЧОВІ СЛОВА: цифровий імідж педагога; учитель; учні; сучасність; цифрова інформація.

DOI <https://doi.org/10.36074/PrOsvita.issue1.008>**Tetiana Sobchenko¹, Viktoriia Fedorenko²**

1. Doctor of Sciences in Pedagogy, Professor,
Professor of the Department of Education and Innovative Pedagogy
H.S. Skovoroda Kharkiv National Pedagogical University, UKRAINE
ORCID ID: 0000-0002-9213-5556

2. Applicant for the First (Bachelor's) Level of Higher Education of the Ukrainian Language
and Literature of the H.F. Kvitka-Osnovianenko Faculty of Linguistics and Literature
H.S. Skovoroda Kharkiv National Pedagogical University, UKRAINE
ORCID ID: 0009-0002-1626-6260

Digital image of a teacher as a modern trend of digital society

ABSTRACT. In the modern society, in the XXI century, the formation and maintenance of a teacher's digital image is becoming an important part of his professional activity. The digital image of a teacher is not only a virtual reflection of the teacher's personal qualities and professional competence, but also a necessary tool for building trust and authority among students, colleagues and parents. Modern technologies make it possible to expand teachers' opportunities in the digital environment, including social networks, educational platforms, personal blogs, and participation in webinars, workshops, and online conferences. Essential aspects of creating a digital image are the ability of a teacher to accurately and competently manage their personal data and important information in the online space, maintain an active professional position, and constantly update their digital competencies. This not only contributes to successful teaching, but also allows you to effectively communicate your knowledge and ideas to a wider audience, maintain interaction with students outside the classroom, and create more flexible and interactive educational formats. The article analyzes the main components of a digital image, including professional competence, subject matter expertise, the ability to create and disseminate quality content, and ethical aspects of online communication. The challenges that are now becoming relevant for modern teachers in the process of forming a positive image, such as information security, ethical standards, and the need to distinguish between personal and professional in the online space, are highlighted. The influence of the digital image on the professional development of a teacher is considered. The digital image of a teacher can be considered as one of the key trends in education, reflecting general changes in approaches to learning and communication in the digital age.

KEYWORDS: *digital image of a teacher; teacher; students; modernity; digital information.*

Постановка проблеми. Цифрові технології досить стрімко стають необхідною складовою іміджу сучасного вчителя, оскільки педагог не може обмежуватись лише традиційними методами викладання. Саме цифрова взаємодія стала важливою частиною освітнього процесу. Це висуває нові вимоги до формування та підтримки цифрового іміджу вчителя, що включає його професійний образ у віртуальному просторі, комунікацію з учнями через цифрові платформи, а також поширення освітнього контенту онлайн.

Однак формування цифрового іміджу пов'язане з низкою викликів і проблем. По-перше, існує необхідність у постійному розвитку інформаційних та комунікаційних компетенцій, що дозволяють педагогу використовувати новітні технології для створення інтерактивного та цікавого контенту. По-друге, актуальними є питання етики та відповідальності, особливо в умовах відкритого доступу до інформації та її швидкого розповсюдження. Розмежування особистого та професійного в цифровому просторі також є важливою проблемою, оскільки невідповідна поведінка або контент можуть негативно вплинути на сприйняття педагога, як висококваліфікованого фахівця певної сфери.

Аналіз досліджень та публікацій. Аспектна діяльність цифрового іміджу сучасного педагога в останні роки привертає все більше уваги науковців, молодих учених, оскільки розвиток цифрових технологій впливає на всі складові професійної діяльності освітян. У працях багатьох дослідників акцентується на тому, що цифровий імідж стає важливим елементом професійної ідентичності педагога. Зокрема, у дослідженнях відзначається, що цифровий імідж не лише підкреслює професіоналізм, але й впливає на те, як вчителя сприймають учні, колеги та більш широка аудиторія. Під час аналізування наукових досліджень та публікацій, звернули увагу на таких науковців, які детально розглядали цю тему, зокрема Т. М. Собченко, С.О. Доценко, Г.В. Євтушенко, А.І. Бабошко, Д.І. Бушля, О.В. Колесник, Грицай Г.Я. та інші дослідники. Варто звернути увагу, що в своєму дослідженні «Сучасні вимоги до підготовки майбутніх

філологів у закладах вищої освіти в умовах цифровізації» Т.М. Собченко зосередила увагу на сучасних вимогах до філолога-педагога в умовах цифровізації й окреслила необхідні складові, що можуть впливати на сприйняття вчителя, як фахівця, зокрема «Сучасний філолог має вільно орієнтуватися в інформаційному та цифровому просторі, враховуючи стрімкий розвиток цифрового суспільства. Цифровізація прийшла на зміну інформатизації, дигітизація увійшла у всі сфери людського життя, зокрема, й в освітню. Тому цілком очевидним є впровадження ресурсів ІКТ та сучасних цифрових технологій у професійну підготовку майбутнього вчителя» та «У сучасних закладах вищої освіти в умовах глобальної цифровізації потрібно не тільки підвищувати якість технологічної підготовки майбутнього філолога до роботи з інформаційно-цифровими засобами навчання, а суттєво змінити саму методологію філологічної освіти, що призведе до якісних змін в підготовці педагогів» [4, с. 157-162].

Мета роботи. Метою нашого дослідження є вивчення особливостей формування та підтримки цифрового іміджу педагога в умовах сучасного цифрового суспільства. Дослідження спрямоване на аналіз ключових аспектів цифрової компетентності, ролі інформаційно-комунікаційних технологій у професійній діяльності освітян.

Виклад основного матеріалу. У ХХІ столітті цифрові технології стали невід'ємною частиною життя людини, що суттєво вплинуло на всі сфери суспільства, зокрема й на освіту. Педагогам необхідно не лише адаптувати свої методи викладання до нових умов, але й формувати позитивний цифровий імідж, який є важливим аспектом їхньої професійної діяльності. Цифровий імідж – це віртуальне відображення особистих і професійних якостей педагога у цифровому просторі. Він має вирішальне значення для сприйняття викладача учнями, колегами та батьками, а також впливає на кар'єрний розвиток і можливості професійного зростання [2].

Педагогам дуже важливо розуміти, як Інтернет-ресурси

✓ РЕЦЕНЗОВАНА СТАТТЯ

Згідно стандартів COPE Code of Conduct

впливають на імідж і сприйняття професійної діяльності. Позитивний імідж учителя необхідний для встановлення довіри, авторитету та ефективної комунікації з учнями, батьками та громадськістю. В епоху цифрових технологій Інтернет розширив охоплення та вплив іміджу вчителя. Тому педагоги повинні розуміти і використовувати потенціал. На імідж сучасного вчителя впливає багато різних факторів, окрім предметних знань, зокрема професійна компетентність, здатність до вдосконалення та гнучкість в зміні технологій, ефективні комунікативні навички та прагнення до постійного професійного розвитку є важливими факторами, які сприяють створенню позитивного іміджу вчителів у цифрову епоху [2].

Цифровий імідж педагога складається з кількох важливих компонентів, які визначають його професійну реалізацію та авторитет в онлайн-просторі. Ці складові є основою для успішного формування позитивного образу вчителя в умовах сучасного цифрового суспільства [1, с. 62-67].

1. Професійна компетентність.

Однією з найважливіших складових цифрового іміджу є показ знань та навичок у своїй предметній сфері. Учитель повинен постійно показувати високий рівень професіоналізму, публікуючи якісний освітній контент, статті, відео-уроки чи проводячи вебінари [1, с. 62-67].

2. Цифрова грамотність.

Оскільки більша частина роботи педагога в цифрову епоху пов'язана з використанням технологій, вміння ефективно працювати з різними цифровими інструментами є важливою складовою його іміджу. Це включає в себе навички роботи з освітніми платформами, соціальними мережами, засобами дистанційного навчання [1, с. 62-67].

3. Комунікаційні навички.

Цифровий імідж педагога також визначається його здатністю ефективно спілкуватися з учнями, батьками та колегами через різні цифрові канали. Важливу роль відіграє те, як педагог представляє

себе в соціальних мережах, у чатах з учнями, у своїх онлайн-профілях. Наприклад, Viber, Telegram, Instagram. Уміння налагоджувати зворотний зв'язок та створювати доброзичливу атмосферу у віртуальному просторі позитивно впливає на загальний імідж педагога [1, с. 62-67].

4. Етика та відповідальність.

Питання етики є важливим аспектом цифрового іміджу. Педагог повинен бути відповідальним у своїх діях та поведінці в онлайн-середовищі, дотримуватися етичних норм, уникати публікації сумнівного або суперечливого контенту. Етика також стосується ставлення до конфіденційної інформації учнів і колег, а також дотримання професійної дистанції у цифрових комунікаціях [1, с. 62-67].

5. Персональний бренд.

Створення персонального бренду – це один із ключових елементів формування цифрового іміджу. Педагог може використовувати соціальні мережі та інші онлайн-ресурси для просування свого унікального стилю викладання, інноваційних методів роботи, залучення до освітніх ініціатив. Цей – допомагає підвищити професійний статус і авторитет педагога у його освітній спільноті [1, с. 62-67].

Цифровий імідж педагога – це сукупність професійних, етичних та комунікаційних характеристик, які створюють цілісне уявлення про його особистість у цифровому середовищі. Ці складові допомагають вчителю залишатися конкурентоспроможним, підвищують його авторитет та сприяють професійному розвитку у швидкозмінному цифровому світі [2].

Важливість цифрового іміджу полягає в тому, що він сприяє формуванню довіри до вчителя з боку учнів, колег та батьків. Педагог, який активно використовує сучасні технології, створює якісний освітній контент та ефективно спілкується з учнями в онлайн-середовищі, викликає більше довіри й поваги. Такий імідж дозволяє вчителю бути сучасним і відповідати очікуванням учнів, які

✓ РЕЦЕНЗОВАНА СТАТТЯ

Згідно стандартів COPE Code of Conduct

зростають у цифрову епоху. Більше того, цифровий імідж підвищує залученість учнів у навчальний процес, оскільки вони так сприймають навчання через онлайн-платформи та інтерактивні методи [2].

Цифровий імідж також відіграє важливу роль у професійному розвитку вчителя. Педагоги, які активно ведуть блоги, беруть участь у вебінарах, публікують свої освітні матеріали та обмінюються досвідом в онлайн-спільнотах, не лише підвищують свій професійний статус, але й мають більше можливостей для кар'єрного росту. Така діяльність сприяє підвищенню авторитету серед колег і відкриває нові перспективи для участі у грантах, проєктах і освітніх конференціях [3].

Окрім того, правильне управління цифровим іміджем допомагає педагогам уникати ризиків, пов'язаних із неетичною поведінкою або конфіденційністю в онлайн-просторі. Педагог, який дотримується етичних стандартів у своїх публікаціях та комунікаціях, демонструє відповідальне ставлення до своєї професії та учнів. Це особливо важливо в умовах, коли швидке поширення інформації в інтернеті може негативно вплинути на репутацію [3].

Розглянемо декілька прикладів, які надають підтвердження вищесказаним тезам. «Анна Чернявська викладає українську мову та літературу у школі №3 міста Вільногірська Дніпропетровської області. Викладачка дотримується думки, що сучасна молодь не може навчатися за старими методами. Зокрема, на її уроках діти вчать наголоси, дивлячись відео в TikTok, а до контрольних готуються в Instagram. У 2020 році Ганна Чернявська потрапила до рейтингу **Top 50 Global Teacher Prize Ukraine**, а наступного року разом з однокурсником Олександром Черкасом заснувала громадську організацію «Не цькуй», яка бореться з булінгом у суспільстві. Анна пише казки та вважає, що казкотерапія – один із найкращих методів заспокоєння дітей. Казки її авторства разом з інтерактивними вправами були розміщені у Telegram-каналі, який психологи запустили разом із МОН» [5]. Аналізуючи ці твердження,

можемо зазначити, що Анна Чернявська дотримується думки щодо введення максимально можливих цифрових технологій задля покращення рівня навчання учнів та – персонального бренду. Вона шукає сучасні підходи, що будуть покращувати знання здобувачів. Наступна – «Оксана Єрохіна – вчителька англійської мови Херсонської гімназії № 3. Торік вона увійшла до десятки найкращих викладачів у рейтингу **Global Teacher Prize Ukraine**. На уроках Оксани Вікторівни є місце квестам, танцям, співам та інтерактивним іграм. Дітям такий підхід дуже імponує. Єрохіна викладає англійську понад 25 років, але постійно шукає можливості для саморозвитку та прокачування власних навичок. Цьому ж учить і своїх учнів. Вона постійно відвідує різні тренінги в Україні та за кордоном. Навчалася в США, стала одним із тренерів найпрестижнішої волонтерської програми у східній Європі **Go Kamp**, а також залучена до експериментальної програми Assess – допомагає краще опанувати англійську мову дітям із малозабезпечених сімей, дітям вимушених переселенців та військовослужбовців. На думку Оксани Вікторівни, діти вивчають англійську з різних причин – одні для ЗНО, інші для участі у міжнародних проєктах, а треті переконані, що наразі неможливо стати лідером без добрих знань англійської. Однак, всі вони мають спільну рису: потужний потяг до знань, не відгукнутися на який справжній педагог не має права». Можемо зробити висновок, що педагогиня вдосконалює свої знання задля поглиблення – своїх учнів. Це дуже гарний інструмент, який допоможе надалі накопичувати здобуте [5].

Цифрові технології стали невід'ємною частиною сучасного суспільства, і освіта є однією з галузей, яка зазнає суттєвих змін завдяки їхньому впливу. Роль педагога сьогодні виходить за межі традиційного викладання в класі. Вчителі мають бути присутніми в цифровому просторі, де вони взаємодіють з учнями, колегами та батьками. Цифровий імідж педагога – це віртуальне відображення його професійних та особистих якостей, яке формується через діяльність у соціальних мережах, на освітніх платформах та інших

онлайн-ресурсах. Важливість цього аспекту стає дедалі більш очевидною, оскільки він впливає не лише на репутацію педагога, але й на ефективність його роботи [1, с. 37-42].

Висновки та пропозиції. Цифровий імідж педагога стає важливим елементом його професійної діяльності в умовах сучасного цифрового суспільства. Ефективне управління своїм іміджем у цифровому просторі дозволяє вчителю підвищити свій авторитет серед учнів, сприяє кращій комунікації, допомагає залучати учнів до навчання, а також відкриває нові можливості для професійного розвитку та кар'єрного зростання. Важливою частиною цифрового іміджу є дотримання етичних стандартів, грамотне використання технологій та постійне оновлення знань у сфері цифрової грамотності. У педагога є ключовим фактором для успіху у професійній діяльності. Він допомагає в розвитку довіри з боку учнів та колег, сприяє ефективнішій організації навчального процесу і робить педагога більш гнучким у використанні сучасних освітніх інструментів. В умовах швидкого розвитку технологій, педагог, який ігнорує необхідність створення та підтримання свого цифрового іміджу, ризикує втратити свою конкурентоспроможність та зв'язок із сучасними освітніми тенденціями.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

- [1] Імідж сучасного педагога : електрон. наук. фах. журн. (категорія «Б») № 4(217). 125 с. DOI: [https://doi.org/10.33272/2522-9729-2024-4\(217\)](https://doi.org/10.33272/2522-9729-2024-4(217))
- [2] Імідж сучасного педагога. *Osvita.ua*. URL: <https://osvita.ua/school/method/teacher/1800/> (дата звернення: 03.09.2024).
- [3] Підгорна А. Інтернет-Імідж Сучасного Вчителя. *AR BOOK*. URL: <https://arbook.info/internet-imidzh-suchasnogo-vchitelya-2/> (дата звернення: 07.09.2024).
- [4] Собченко Т. Сучасні вимоги до підготовки майбутніх філологів у закладах вищої освіти в умовах цифровізації. *Вісник ЛНУ імені Тараса Шевченка*. 2021. Т. 2, № 346. С. 157–162.
- [5] Українські викладачі, якими пишається уся країна. *Grade*. URL: <https://grade.ua/uk/blog/ukraynskye-prepodavately-kotorimy-gordytsya-vsya-strana/> (дата звернення: 06.09.2024).